

ครั้งหนึ่งในชีวิตราชการ ที่เกาะตะรุเตา (6):

สภาพความเป็นอยู่ของนักโทษการเมือง
ระหว่างเกิดสงครามเอเชียบูรพา

สงครามเอเชียบูรพา เกิดขึ้นปลายปี พ.ศ. 2484 ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของนักโทษการเมืองบนเกาะตะรุเตาด้วย เครื่องอุปโภค บริโภค ยารักษาโรค กลายเป็นสิ่งที่หายากบนเกาะนี้ เพราะการคมนาคมติดต่อระหว่างเกาะตะรุเตากับแผ่นดินใหญ่ ทำให้ไม่สามารถสั่งซื้อของเหมือนเช่นเดิม นอกจากนี้ภาวะขาดแคลนที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ อันเป็นผลจากสงคราม ได้ส่งผลกระทบต่อผู้คนบนเกาะตะรุเตาเช่นกัน เพราะทางราชการไม่สามารถส่งเครื่องอุปโภค บริโภคมาให้ได้ ทำให้นักโทษที่อยู่บนเกาะได้รับความยากลำบากแสนสาหัส ซึ่งพอจะกล่าวได้ดังนี้

อาหาร

ข้าวจ้าวเริ่มขาดแคลนประมาณปี พ.ศ.2486 เพราะการติดต่อระหว่างเกาะตะรุเตากับอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ไม่สามารถทำได้สะดวกเหมือนเช่นเดิม ทำให้การขนส่งข้าวจ้าวสารอำเภอกันตังมา

เพราะเรือไม่มาส่งข้าวสารตามกำหนด ทางนิคมฯ จึงให้โรงครัวต้มข้าวต้มให้นักโทษ การเมืองรับประทานครึ่งสองมือ บางครั้งต้องรับประทานครึ่งมือถึง 15 วัน นักโทษการเมืองประสบภาวะอดอยาก จนกระทั่งย้ายไปอยู่ที่เกาะเต่า ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2486

ยังเกาะตะรุเตาหยุดชะงักไปบ้าง ข้าวสารที่เก็บไว้ในเรือนพัสดุของนิคมฯ จึงลดน้อยลงไปทางนิคมฯ จึงแก้ปัญหาโดยส่งลดปริมาณข้าวสารที่เคยจ่ายให้นักโทษการเมืองวันละ 1 กิโลกรัม ต่อคน เหลือวันละ 700 กรัมต่อคน เพื่อสงวนข้าวสารไว้รับประทานจนกว่าเรือจะนำข้าวสารมาส่งให้เหมือนเดิม ปรากฏว่าการแก้ปัญหาดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เพราะเรือไม่มาส่งข้าวสารตามกำหนด ทางนิคมฯ จึงให้โรงครัวต้มข้าวต้มให้นักโทษการเมืองรับประทานครึ่งสองมือ บางครั้งต้องรับประทานครึ่งมือถึง 15 วัน นักโทษการเมืองประสบภาวะอดอยาก จนกระทั่งย้ายไปอยู่ที่เกาะเต่า ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2486

การรักษาพยาบาล

ปัญหาที่ค่อนข้างสำคัญสำหรับนักโทษการเมือง คือ การขาดแคลนยารักษาโรค และนายแพทย์ ซึ่งปรากฏว่าในระหว่างสงครามนั้น ทางนิคมฯ ขาดทั้งยารักษาโรคและนายแพทย์เพราะถูกระดมไปช่วยราชการที่อื่น ดังนั้นถ้าหากนักโทษการเมืองเจ็บป่วยขึ้นมา ในระหว่างนี้ ก็จะต้องไปรับการรักษาจากผู้ช่วยพยาบาลซึ่งมีความรู้เล็กๆ น้อยๆ ในการรักษาพยาบาล แต่ก็สามารถช่วยชีวิตนักการเมืองให้รอดตายไปได้เหมือนกัน เช่น

ม.จ.สุขปรารภ กมลลาสน์ เกิดประชวรหนักด้วยโรคไข้มาเลเรียขึ้นสมอง อาการหนักมาก ผู้ช่วยพยาบาลได้เอาเอาเตบรินมาฉีดให้จนทุเลา

ร.ต.น้อยม เพ็ญกุล ป่วยหนักด้วยมาเลเรียขึ้นสมอง มีอาการเป็นๆ หายๆ อยู่ยาวนานถึง 6 เดือน และคลุ้มคลั่งอยู่เสมอ แต่โชคดีที่ ม.จ.สิทธิพร ทรงเมตตา ประทานคินินินให้ผู้ช่วยพยาบาลฉีดให้อาการจึงทุเลาลง แม้กระนั้นก็ยังมมีอาการทางสมองความจำเลอะเลือนอยู่ พบใครก็เรียกพ่อเรียกลูกตลอดเวลา

จึงต้องเอาตัวไปรักษาที่หมวดควบคุม เพื่อป้องกันมิให้ทำร้ายเพื่อนนักโทษด้วยกัน และตลอดเวลาที่อยู่รักษาตัวที่หมวดควบคุม ก็ได้รับการดูแลจากผู้ช่วยพยาบาลเป็นอย่างดี

นักโทษการเมือง ต้องเผชิญกับความเจ็บปวดเช่นนี้ จนถึงเดือนมีนาคม 2486 จึงย้ายไปอยู่เกาะตะรุเตาตามคำสั่งของรัฐบาล ถือเป็น การสิ้นสุดของการเป็นนักโทษการเมือง ในนิคมฝึกอาชีพตะรุเตา

พระยาศรภักย์พิพัฒน์ (เลื่อน ศรภักย์วานิช) ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรี เขต 1 เมื่อเดือนสิงหาคม 2489 แล้วได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2490 - กุมภาพันธ์ 2491 ในรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

สำหรับนักโทษการเมืองนั้น แต่ละคนมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจยิ่งหลายคน หลังจากพ้นโทษจากการที่รัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2487 และพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดฐานกบฏและจลาจล พ.ศ. 2488 แล้วได้กลับมาเป็นนักการเมืองคนสำคัญในเวลาต่อมา เช่น

พระยาสุรพันธเสนี (อิน นุนนาค) ได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2489 แล้วได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2489 และเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2489 - 23 สิงหาคม 2489 ในรัฐบาล นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรีทั้งสองครั้ง

สงครามเอเชียบอร์พา เกิดขึ้นปลายปี พ.ศ. 2484 ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ของนักโทษการเมืองบนเกาะตะรุเตา ด้วย เครื่องอุปโภค บริโภค ยารักษาโรค กลายเป็นสิ่งที่หายากบนเกาะนี้ เพราะ การคมนาคมติดต่อระหว่างเกาะตะรุเตา กับแผ่นดินใหญ่ทำไม่ได้สะดวกเหมือน เช่นเดิม

ม.จ.สิทธิพร กฤดากร ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน ราษฎร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2491 ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2491 - 8 เมษายน 2491 ใน รัฐบาล นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

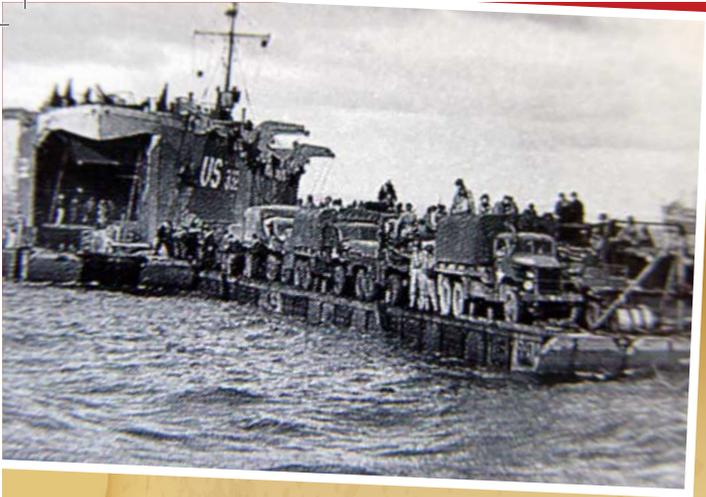
หลวงมหาสิทธิโวหาร (สอ เศรษฐบุตร) ได้รับ เลือกเป็นผู้แทนราษฎร จังหวัด ธนบุรี เขต 1 วันที่ 6 มกราคม 2489

ร.ท.จงกล ไกรฤกษ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน ราษฎร จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2491 เป็นครั้งแรก และต่อจากนั้นก็ได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน มาทุกสมัยจนกระทั่งได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธาน สภาผู้แทนราษฎรคนที่ 2 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2500 สมัย พลเอกพระประจักษ์ปัจฉิม เป็นประธานสภา และจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

นายไถง สุวรรณทัต ได้รับการเลือกตั้งเป็น ผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรี เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2489 และจากนั้นก็ได้รับการเลือกตั้งเป็น

ผู้แทนราษฎร จังหวัดธนบุรีมาอีกหลายสมัย ท่าน ผู้นี้ได้ต่อสู้กับเกมการเมืองอย่างทรหด จนกระทั่ง ถูกลอบขว้างระเบิด ได้รับอันตรายถึงขาขาดจนได้ รับฉายาว่า ส.ส.ขาเดียว

สภาพความเป็นอยู่และชีวิตของ เจ้าพนักงานในนิคมฝึกอาชีพ ตะรุเตา

สภาพความเป็นอยู่และชีวิตของเจ้าพนักงาน ก่อนสงครามเอเชียบูรพา

เจ้าพนักงานในนิคมฝึกอาชีพตะรุเตา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ พัดดี ผู้ช่วยพัดดี ผู้คุม ผู้ชำนาญการต่างๆ และตำรวจ ซึ่งกรมตำรวจส่งมาช่วยเหลือนิคคมฯ โดยมีหน้าที่รักษาการณ์เพียงอย่างเดียว (ดูบัญชีรายชื่อเจ้าพนักงานเท่าที่รวบรวมได้ในตอนจบ) จำนวนเจ้าพนักงานได้เพิ่มขึ้นตามจำนวนนักโทษกักกัน โดยเพิ่มขึ้นจากจำนวนไม่เกิน 20 คน ในปี พ.ศ. 2482 เป็นประมาณ 285 คน ในช่วง พ.ศ. 2485 - 2489 จำนวน เจ้าพนักงาน 285 คน ในช่วง 4 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2485 จนกระทั่งอังกฤษยกพลขึ้นบกที่เกาะตะรุเตาใน พ.ศ.2489 นั้น เป็นจำนวนโดยเฉลี่ยไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าปีใดมีเจ้าพนักงานจำนวนเท่าไร อย่างไรก็ตามการโยกย้ายออกจากนิคมฯ ของเจ้าพนักงานคงมี น้อยมาก เพราะอยู่ในภาวะสงคราม ทางกรมราชทัณฑ์คงจะพิจารณาเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ถึงแม้ว่าจะได้กำหนดไว้ว่า เจ้าพนักงานคนใดต้องการโยกย้ายก็ตามหลังจากอังกฤษยกพลขึ้นเกาะตะรุเตาแล้ว ได้จับกุมเจ้าพนักงานทั้งหมดในข้อหาช่องโจร โจรสลัด และฆ่าคนตายไปแล้ว

โครงการทำประมง

โครงการนี้เริ่มทำกันอย่างจริงจังในสมัยขุนอภิพัฒน์ สุรทัศน์ เป็นผู้อำนวยการ มีการทำโป๊ะน้ำลึก และต่อเรือลากอวนขึ้นใช้หลายลำ โดยกรมราชทัณฑ์จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ มีการจ้างครูช่างผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงจากจังหวัดเพชรบุรี คือ นายเอิบ จงอ่อน มาเป็นหัวหน้า นายอบ จิตต์เรือง เป็นผู้ช่วย

นายเอิบ จงอ่อน มีที่ทำการอยู่ที่คลองกระหมาด ซึ่งตั้งอยู่เหนืออ่าวตะโลละวาวขึ้นไปในระยะแรกโครงการทำประมงประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้นิคคมฯ มีปลาสด ปลาเค็ม สำหรับเลี้ยงนักโทษและเจ้าพนักงานอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังสามารถทำปลาเค็ม ส่งไปขายเรือนจำต่างๆ ลูกค้ารายใหญ่ คือ เรือนจำภาคคลองไม้ จังหวัดนครราชสีมา และ เรือนจำภาคธารโต จังหวัดยะลา เป็นการหารายได้เข้านิคคมฯ อีกด้วย

ความสำเร็จของโครงการทำประมงอยู่ได้ไม่นาน รายได้จำนวนมากมาจากการขายปลาเค็มที่เคยมีเข้านิคคมฯ ก็ค่อยลดลงแล้วหายไปคงมีเพียง

ปลาสด และปลาเค็มจำนวนมาก ไม่มากนักขายให้กับ
เจ้าพนักงานและนิคมฯ เพื่อเลี้ยงนักโทษ ในขณะที่
เดียวกัน รายจ่ายในการทำประมงเพิ่มมากขึ้นจาก
การที่โป๊ะแตกบ้าง อวนขาดและอวนหายบ้าง
ปริมาณปลาที่จับได้ก็ลดลงอย่างรวดเร็ว ในที่สุด
เจ้าพนักงานและนักโทษก็เริ่มขาดแคลนปลา
รับประทาน ในขณะที่ปรากฏว่ามีปลาเค็มจำนวน
มากจำหน่ายในตัวจังหวัดสตูลและท่าเรืออำเภอ
กันตัง จังหวัดตรัง

สภาพการณ์เช่นนี้ ทำให้เชื่อได้ว่านายเอิบ
จงอ่อน กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ เพราะในขณะที่
รายจ่ายเกี่ยวกับการทำโป๊ะและทำอวนลากเพิ่มขึ้น
แต่ปริมาณปลาสดกลับได้น้อยลง และทั้งๆ ที่
นายเอิบ จงอ่อน ได้รายงาน
ต่อทางนิคมฯ ว่าจับปลาได้
น้อยลงนั้น การใช้เกลือเพื่อ
ทำปลาเค็มกลับเพิ่มขึ้น
นอกจากนี้ฐานะความเป็นอยู่
ของนายเอิบ จงอ่อน ขณะนั้น
ได้เปลี่ยนแปลงไปจากครูช่าง
ซึ่งมาจากคนที่ยากจน กลายเป็น
คนที่ร่ำรวยขึ้นมาได้

โครงการตั้งโรงเลื่อยจักรเพื่อผลิตไม้แปรรูป

โครงการนี้เกิดขึ้นในสมัยขุนอภิพัฒน์ สุรทัศน์
เป็นผู้อำนวยการ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะบุกเบิก
ป่าซึ่งอุดมไปด้วยไม้ใหญ่น้อยนานาชนิด ผลิตเป็น
ไม้แปรรูป ซึ่งในระยะแรก ก็นำเอามาสร้างอาคาร
สถานที่ต่างๆ ของนิคมฯ

เมื่อโครงการนี้ได้รับอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์
แล้วก็มีการสร้างโรงเรือน และติดตั้งเครื่องจักรขนาด
กลาง เพื่อแปรรูปไม้ตามโครงการที่กำหนดไว้ต่อไป
โดยมีนายนิศย์ ชินวงศ์ ผู้คุมตรีเป็นผู้รับผิดชอบ

การดำเนินงานตามโครงการในระยะแรก ได้ผล
ตามเป้าหมาย ทางนิคมฯ มีไม้แปรรูปอย่างเพียงพอ
ในการที่จะนำไปใช้ก่อสร้างและซ่อมแซมอาคาร
สถานที่ต่างๆ ทั้งยังมี ส่วนเหลืออีกมากพอ
สมควรที่นำไปจำหน่ายยังฝั่งจังหวัดสตูล
และอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

อย่างไรก็ตามการโยกย้ายออกจากนิคมฯ ของเจ้าพนักงาน
คงมีน้อยมาก เพราะอยู่ในภาวะสงคราม ทางกรมราชทัณฑ์คงจะ
พิจารณาเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ถึงแม้ว่าจะได้กำหนดไว้ว่า
เจ้าพนักงานคนใดต้องการโยกย้ายก็ตาม หลังจากอังกฤษยกพลขึ้น
เกาะตะรุเตาแล้ว ได้จับกุมเจ้าพนักงานทั้งหมดในข้อหาซ่อนใจ ใจสลับ
และฆ่าคนตายไปแล้ว

นายนิത്യ ชินวงศ์ เป็นคนที่มีความสามารถในการทำงานมากคนหนึ่ง สามารถแก้ปัญหาในการทำงานที่รับผิดชอบให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี เช่น เมื่อนักโทษกักกันตัดโค่นต้นไม้ลงมา และเกิดปัญหาการชักลากไม้มายังโรงเลื่อย ก็สามารถให้นักโทษประดิษฐ์ล้อเลื่อนขึ้นชักลากไม้ได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังใช้วัวและควายปลະ ซึ่งเดิมเป็นควายของชาวเกาะตะรุเตาดั้งเดิมที่อพยพไปจากเกาะไม่สามารถนำเอาไปด้วยได้ จึงปล่อยให้เตลิดเข้าไปในป่าจนกลายเป็นควายป่ามาช่วยลากจูง เพื่อแบ่งเบาภาระนักโทษไปได้มากทีเดียว ส่วนเรือที่ใช้ขนไม้แปรรูปไปจำหน่ายก็สามารถรวบรวมนักโทษที่มีฝีมือในการต่อเรือมาต่อเรือ จนสำเร็จใช้งานได้

ภายหลังได้เกิดการทุจริตขึ้นในโครงการ กล่าวคือนายนิത്യ ชินวงศ์ เอง ใช้ตำแหน่งหน้าที่และทรัพย์สินของทางราชการแสวงหาผลประโยชน์ พฤติกรรมต่างๆ ที่สื่อถึงการทุจริตต่อหน้าที่ของนายนิത്യและพรรคพวกมีหลายประการ อาทิ แจ้งขอซ่อมเครื่องจักรบ่อยครั้ง โดยแจ้งว่าเครื่องจักร

ขัดข้องเพราะอุปกรณ์ชำรุด มีการเบิกเงินมาจัดซื้ออุปกรณ์และซ่อมเครื่องจักรเกือบทุกเดือน โดยไม่มีผู้มาตรวจสอบว่าเครื่องจักรขัดข้องจริงหรือไม่ เมื่อแจ้งซ่อมและเบิกเงินมาใช้ซ่อมเครื่องจักร บ่อยเข้าก็แจ้งนิคมฯ ว่าเครื่องจักรชำรุด ไม่สามารถที่จะซ่อมได้อีกต่อไป ทำให้การเลื่อยไม้ด้วยเครื่องจักรต้องหยุด เปลี่ยนเป็นเลื่อยมือแทน อีกพฤติกรรมหนึ่งที่แสดงถึงการทุจริตในโครงการฯ ก็คือการที่มีไม้แปรรูปของนิคมฯ ไปจำหน่ายที่จังหวัดสตูลและอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ตลอดช่วงเวลาที่แจ้ง ซ่อมเครื่องจักร

เมื่อโรงเลื่อยไม่สามารถดำเนินการได้แล้ว อาคารโรงเรือนของโรงเลื่อยก็เปลี่ยนสภาพเป็นโรงงานผลิตเครื่องเรือนขึ้นมาแทน เช่น ตู้โต๊ะ เตียง มีการผลิตเพื่อจำหน่าย เป็นผลประโยชน์ส่วนตัวกันอย่างเปิดเผย ในขณะที่เดียวกันความเป็นอยู่ของนายนิത്യ ชินวงศ์ ก็ร่ำรวยขึ้นพร้อมๆ กับการหยุดชะงักการดำเนินงานของโรงเลื่อยและความล้มเหลวของโครงการ ■

